

Anslagstavla i backspegeln

"Har du tänkt på att" ... "Glöm inte att anmäla" ... "Broschyrer kan rekvireras".

Det empatiska samhällets välmenande ordningsman talade. TV-sända samhällsinformationen Anslagstavlan var den sociala ingenjörskonstens avslutande finsnickeri och visade hur vi skulle tänka rätt och göra rätt på dumburkens tid. Filmerna finns fortfarande att se i din smartphone.

Att objektivt beskriva företeelsen utan att raljera är hart när omöjligt. Anslagstavlan hör fortfarande till SVTs åligganden och är en omistlig del av mångas TV-minnen. Sedan 1969. Du kunde exempelvis se [Börje Ahlstedt](#) i hans oförglömliga informationsfilm om sju sorters namnskyddade korvars reglerade köttmängd på teaterfolkhemska. Du får nya bilbälteslagen på köpet.

Eller ännu bättre: bilder från en solig skärgårdsö med en röd stuga. [Pappa har druckit snaps](#) och syns ej längre till i båten, och nu – *nu hörs olycksbådande musik ... partysurr och alkoholistens självbedrägeri och försvarstal i bakgrunden ... den mekaniska pippin som dricker ...*

Eller som jag minns det: en sekvens från åttiotalet om en man som stoppat foten i en snöslunga. Som tragiskt nog förlorat den samma. Foten alltså. Han ser på oss genom kameran, säger allvarligt på "norrländska":

– Detta hade aldrig hänt om jag använt huvet.

Jag nickar instämmande. För all del, jag kanske minns fel. Klippet finns inte längre att se, hur jag än letar. Kanske var det satir? Kanske mitt elaka öra hörde fel. Men det kan ju varit så att "ordningsmannen" den gången sköt sig i foten i omsorg om alla snöslungeägare. Kan inte uteslutas.

Efterklokhet och saknad efter något omistligt är annars ett tema som alltid bär.

Anslagstavlans animerade vinjett är tidstypisk, den går så här och är lika klassisk som [solfilmen](#): Liten gul gubbe går fram till en redan fullhängd anslagstavla – river sig i huvudet – nyser och blåser iväg alla lapparna. Sätter sedan upp, lite egoistiskt tycker jag med tanke på den kollektiva nyttan programmet förväntas ha, en *egen* ensam lapp som hänger kvar till en fyndig trudelutt skriven av någon som heter Kenny Ekman. Sedan följer en filmsnutt om att inte glömma att anmäla ändrad inkomst till Försäkringskassan – att hämta kaffe till om man så vill.

Eller så njöt du av retoriken och nu saknar du tryggheten i pekpinnarna som fick dig att somna så gott i vinterkvällen i VDN-märkningens land. Imorgon skulle du anmäla ändrad inkomst. Du var inte ensam.

Nu är det plakatretoriska borta från Anslagstavlan. Charmen är ersatt av en slags siste-man-släcker-ljuset-info i ett landskap där myndigheterna backar och anlitar privata entreprenörer. Kvar finns knastertorr information som speglar vår nya tid, exempelvis bemanningsföretagens arbetsmiljöansvar och privat bilbesiktning.

Bilder och ljud kommer att skattebeläggas, sägs det. Visserligen "ser vi på tv" – men sedan länge lever var och en i sin egen bubbla, i sin egen vision. Om lådan är platt eller smart eller kallas dator eller smartphone eller i form av någon slags cyklop är likgiltigt.

TV-bilden som väcktes till liv i hela landet med ett samfällt knapptryck vid ett givet klockslag varje kväll av en licensbetalande befolkning, är ett minne blott.

Dumburken som princip är död. Floden av digital information har för alltid sköljt bort risken att få ["en snigel på ögat"](#).

Anslagstavlan borde ha sin givna plats i det bortsålda välfärdslandet som ett informationsnav där vi alla ges en chans att hitta ut ur labyrinten som ledde oss in i väggen. Det är svårt att hitta rätt – vi vill se Vägen! Inte "driftiga" företag som skickar feta räkningar till Staten. Kan Anslagstavlan hjälpa oss att sålla bort mindre seriösa, så kallade privata aktörer?

Har du tänk på att ... tandläkarföretaget X tar bort tandsten och fakturerar titantänder. Har du tänkt på att det är dina skattepengar? (bild på munter man i solglasögon som vinkar glatt mot oss från en lyxig cabriolet, i bakgrunden palmer i solnedgången)

I alla fall – Anslagstavlan stod för allas nytta. Då stod vi ut med det – nu står vi ut med reklam och total exponering och profilering av oss själva på The Internet. Visst blev det lite krokigt men Anslagstavlan var till för människorna.

Privatiseringsvansinnet hade inte hänt om vi använt huvet. Bakom avregleringarna står vi själva. Efterkloka uvar som jag själv letar gamla teveinslag på datorn, gräver i en skatt av underhållande retorik från förr. Från tider av anbefallna brödsvisor och du-reformer.

Men var det bara löjeväckande?

Anden fortsätter sitt liv, för alltid utanför flaskan. Artificiell intelligens och digitala assistenter hägrar. Chip bakom örat. Flinande robotar.

Jag tror så här: allt vi vill är att äta kakan och ha den kvar. Kan det va' så svårt?

Farbror Mosterberg

Foto: SVT

